

Instytut Filologii Wschodniosłowiańskich UAM
rok akad. 2024/2025

Tytuł naukowy, imię i nazwisko: dr Konrad Rachut

Opis przedmiotu:

Seminarium dyplomowe (**licencjackie*** / **magisterskie***) z zakresu:

- **językoznawstwa***,
- literaturoznawstwa*,
- komparatystyki literacko-kulturowej*

* proszę podkreślić

Krótką charakterystyką tematyki / problematyki seminarium dyplomowego:

W ramach seminarium licencjackiego zapraszam Państwa do podjęcia tematyki związanej z obszarem przekładoznawstwa i językoznawstwa konfrontatywnego z teoretycznego i praktycznego punktu widzenia. Umożliwi to wzięcie pod lupę fragmentów tekstów oryginalnych i ich autentycznych przekładów w polsko-rosyjsko-angielskiej triadzie językowej w dowolnym kierunku. Zasadniczy będzie dobór takiego aspektu procesu tłumaczenia i materiału empirycznego, które wzbudzą Państwa ciekawość i do pewnego stopnia są przez Państwa rozpoznane. Będzie to miało na celu przeprowadzenie merytorycznego porównania tekstów z punktu widzenia struktury i zawartości, a w rezultacie określenie zastosowanych strategii i technik tłumaczeniowych, jak również uzasadnienie tych obserwacji na podstawie literatury naukowej (w tym słowników i encyklopedii).

Dopuszczalny będzie szeroki zakres materiału empirycznego, tak więc prozatorskie i poetyckie dzieła literackie, teksty publicystyczne lub naukowe, jak również szeroko rozumiane przekłady audiowizualne – gry komputerowe i konsolowe, filmy, seriale oraz inne materiały zaczerpnięte z zasobów cyfrowych, na przykład nagrania procesu tłumaczenia symultanicznego i konsekwentnego. Postawienie się na miejscu tłumaczy-praktyków będzie kluczowe, gdyż pozwoli na przeanalizowanie tego, w jaki sposób poddani są oni wpływowi odczytywanych intencji nadawcy, bezpośredniej sytuacji i szerszego kontekstu, w których się znajdują, a także indywidualnego rozumienia lingwokultury źródłowej i docelowej oraz prognozowania kompetencji odbiorców przekładu. Stanie się to dla Państwa perspektywą pogłębiającą wrażliwość filologiczną na teksty oryginalne i przekłady w ujęciu kontrastowym ze skupieniem na roli tłumacza jako interpretatora.

W toku seminariów licencjackich będziemy się koncentrować na wypracowaniu podstaw metodologicznych analizy materiału empirycznego, dlatego też nie sposób będzie pominąć koncepcji językoznawców takich jak Eugene Nida, Lawrence Venuti i Roman Lewicki. Z tego powodu będziemy omawiać terminy fundamentalne dla przekładoznawstwa: ekwiwalencję, adekwatność, jednostkę tłumaczenia, strategie i techniki tłumaczeniowe, a także tertium comparationis. Będziemy mieć również na uwadze wymogi stawiane pracom licencjackim ze szczególnym uwzględnieniem ich konstrukcji, specyfiki języka i umocowania w źródłach.

Przykładowe tematy prac dyplomowych:

- Sarkazm Gerałta z Rivii w rosyjskojęzycznej i anglojęzycznej wersji gry *Wiedźmin 3: Dziki Gon*
- Nazwy przedmiotów i zwierząt w polskojęzycznej i rosyjskojęzycznej wersji gry *Hogwart's Legacy*
- Problematyka tłumaczenia języka sztucznego *quenya* na przykładzie rosyjskiego przekładu sagi *Władca Pierścieni* J.R.R. Tolkiena
- Neologizmy i stylizacje w rosyjskich przekładach wierszy autorstwa Wisławy Szymborskiej
- Obraz kobiety w polskich przekładach wierszy autorstwa Anny Achmatowej
- Slang brytyjski w serialu *The Crown* w polskim i rosyjskim przekładzie audiowizualnym

- Kategoria obcości w rosyjskim przekładzie audiowizualnym serialu *Gra o tron*
- Problem tłumaczenia frazeologizmów w polskiej i rosyjskiej wersji językowej serialu *Friends*
- Elementy kulturowe w poemacie *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza w dwóch rosyjskich przekładach (Światosława Świackiego i Zuzanny Mar)
- Nazwy własne, liczebniki i zaimki wskazujące w angielsko-polskim i polsko-angielskim przekładzie symultanicznym obrad Komisji Europejskiej
- Humor i groteska w rosyjskim przekładzie komedii *Poszukiwany, poszukiwana* Stanisława Barei

Przykładowa literatura:

- Balcerzan E., *Literatura z literatury. Strategie tłumaczy*, Katowice 1998.
- Balcerzan E., *Tłumaczenie jako "wojna światów": w kręgu translatoologii i komparatystyki*, Poznań 2009.
- Barańczak S., *Ocalone w tłumaczeniu*, Poznań 1999.
- Brzozowski J., *Stanąć po stronie tłumacza. Zarys poetyki opisowej przekładu*, Kraków 2011.
- Dedecius K., *Notatnik tłumacza*, Kraków 1974.
- Hejwowski K., *Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu*, Warszawa 2007.
- Kielar B., *Zarys translatoryki*, Warszawa 2013.
- Kozak J., *Przekład literacki*, Warszawa 2008.
- Legeżyńska A., *Tłumacz i jego kompetencje autorskie*, Warszawa 1999.
- Lewicki R., *Obcość w odbiorze przekładu*, Lublin 2000.
- Lewicki R., *Zagadnienia lingwistyki przekładu*, Lublin 2017.
- Nida E., Taber Ch., *The Theory and Practice of Translation*, Leiden 1969.
- Nida E., *Toward a Science of Translating: With Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*, Leiden 1964.
- Venuti L., *The Translation Studies Reader*, London 2000.
- Venuti L., *The Translator's Invisibility. A History of Translation*, London 1995.

Forma i zaliczenie przedmiotu:

czynne uczestnictwo studentów w zajęciach, przygotowywanie poszczególnych fragmentów pracy dyplomowej wg harmonogramu określonego na poszczególne semestry.

Metody oceniania:

- **Metody kształtujące:** monitorowanie i ewentualna korekta realizacji zadań wykonywanych przez studentów (redagowanie tekstu pracy, opracowywanie rozdziałów, analiza materiału źródłowego, itd.)
- **Metody podsumowujące:** ocena końcowa polegająca na merytorycznej wartości przygotowanej pracy oraz zaangażowaniu studentów w ich opracowywanie.

Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

- **bardzo dobry (bdb; 5,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową Grupy Kierunków Studiów *filologia wschodniosłowiańska, komunikacja wizerunkowo-mediacyjna, Global Communication*, znacznie poszerzającej zakres wiedzy i zachęcającej do dalszych badań oraz znakomita wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dobry plus (+db; 4,5):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową Grupy Kierunków Studiów *filologia wschodniosłowiańska, komunikacja wizerunkowo-mediacyjna, Global Communication*, poszerzającej zakres dotychczasowych badań oraz bardzo dobra wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;

- **dobry (db; 4,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową Grupy Kierunków Studiów *filologia wschodniosłowiańska, komunikacja wizerunkowo-mediacyjna, Global Communication* oraz dobra wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dostateczny plus (+dst; 3,5):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową Grupy Kierunków Studiów *filologia wschodniosłowiańska, komunikacja wizerunkowo-mediacyjna, Global Communication*, ale ze znacznymi niedociągnięciami, oraz wystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dostateczny (dst; 3,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową Grupy Kierunków Studiów *filologia wschodniosłowiańska, komunikacja wizerunkowo-mediacyjna, Global Communication*, ale z licznymi błędami, oraz wystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **niedostateczny (ndst; 2,0):** niewywiązanie się w terminie z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Radę Programową Grupy Kierunków Studiów *filologia wschodniosłowiańska, komunikacja wizerunkowo-mediacyjna, Global Communication*, niewystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego